

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 26 » « 12 » 2018р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС

для студентів

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітнього рівня: першого (бакалаврського)

Освітньої програми 025.00.04 Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 169/118

Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

«   »   20 18 р.

Київ – 2018

Розробник: Василевич Марта Олексіївна, викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Викладач: Василевич Марта Олексіївна, викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол від 05.08 2018 року № 10

Завідувач кафедри _____ (Т. Б. Каблова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи)

025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

6.08.2018 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____ (О. М.Олексюк)
(підпис)

на 20__ / __ Робочу програму перевірено

__ . __ .2018 р.

Заступник директора _____ (А.О. Таранник)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання - денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	8/240	
Курс	I	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
аудиторні	76	76
модульний контроль	8	8
семестровий контроль	12	12
самостійна робота	24	24
форми семестрового контролю		залік

2. Мета навчальної дисципліни - формування інструментально-виконавської компетентності та розвиток творчого потенціалу студента у процесі навчання в оркестровому класі; підготовка музикантів-спеціалістів, здатних до самостійної професійної діяльності: оркестрантів у симфонічних, камерних оркестрах, камерних виконавців, а також викладачів початкових спеціалізованих мистецьких закладів та керівників різноманітних ансамблів.

Форми роботи – групові практичні заняття, які уміщують опанування теоретичним матеріалом щодо ансамблевого/оркестрового виконавства та ансамблевих/оркестрових творів, а також безпосереднє виконання музичної програми.

Засоби навчання – аудіо-, відеоматеріали, методичні рекомендації і вказівки.

Формою контролю знань та вмінь студентів з курсу «Оркестровий клас» є модульні контрольні роботи та залік (2 семестр).

Завдання навчальної дисципліни - виховання ряду компетентностей студента, зокрема:

Загальні

інтегральна (комплексна інтеграція знань, умінь і навичок із таких фахових дисциплін: спеціальний музичний інструмент, теорія та історія музики, спрямована на розвиток особистості, здатність до творчої самореалізації у сфері музичного мистецтва);

комунікативна (здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності, здатність працювати у команді, вільне

володіння українською мовою, здатність до професійного спілкування іноземною мовою);

інформаційна (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел, необхідної для навчальної і педагогічної діяльності, здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності);

самоосвітня (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію);

науково-дослідницька (володіння науково-дослідними методами відповідно до фахового спрямування).

Фахові базові:

мистецтвознавча (здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у музикознавчій, виконавській та педагогічній діяльності);

музично-інформаційна і технологічна (здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках).

Фахові спеціальні:

інструментально-виконавська (здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті, оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів);

концертно-сценічна (здатність до культурно-освітньої та концертно-виконавської діяльності в умовах публічного виступу);

методична (розуміння методів роботи над музичними творами різної форми, жанру та стилю);

педагогічна (розуміння цілей, завдань та основних принципів музичної педагогіки).

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- вільно володіти музичним інструментом, уміти використовувати його у концертно-виконавській діяльності; мати навички читання нот з аркуша, транспонування, добору музики на слух; володіти методами навчання гри на музичних інструментах; бути здатним організувати інструментальне музикування школярів у початкових мистецьких навчальних закладах;
- мати ціннісно орієнтовану позицію; загальнокультурну ерудицію, світогляд; розуміти сутність і соціальну значущість майбутньої професії; бути здатним до збереження національних духовних традицій;
- уміти самостійного вишукувати та обробляти інформацію з різних джерел для розгляду конкретних питань; мати здатність до ефективного

використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет, які містять текстовий, аудіо- та відеоматеріал, для професійної діяльності;

- бути готовим до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямовувати свої вміння на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у фаховій діяльності; прагнути до особистісно-професійного лідерства та успіху;

- володіти музичною термінологією;

- вміти здійснювати переклади музичних творів для ансамблів.

Програмні результати навчання

Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати в команді (музично-творчому колективі).

Готовність до планування й організації виконавського та педагогічного процесу, концертних програм і культурно-мистецьких проєктів.

Володіння методами та навичками сольного виконання, оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.

Демонстрація артистизму, виконавської культури та технічної майстерності володіння інструментом на належному фаховому рівні під час сценічної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами Робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 Роль виховання культури ансамблевого музикування в загальному професійному вихованні. Принципи ансамблевого музикування на смичкових інструментах.							
Тема 1 Поєднання в ансамблевій грі рис сольного та оркестрового виконавства.	25			19			6
Тема 2 Виховання навичок злагодженого виконання музики.	25			19			6
Модульний контроль	4						
Змістовий модуль 2 Формування уявлень про загальне звучання художнього твору.							
Тема 1 Створення спільного плану інтерпретації твору.	25			19			6
Тема 2 Виховання навичок читання з листа.	25			19			6
Модульний контроль	4						
Разом	108			76			24
Семестровий контроль	12						
Усього за I семестр				120			
Змістовий модуль 3 Робота над подоланням технічних труднощів в ансамблевому музикуванні.							
Тема 1 Осмислення технічних труднощів твору та пошук способів їх вирішення.	25			19			6
Тема 2 Інтонація на смичкових інструментах – важливий засіб музичної виразності.	25			19			6
Модульний контроль	4						
Змістовий модуль 4 Виховання виконавських навичок ансамбліста.							
Тема 1 Усвідомлення відмінності сольного і ансамблевого музикування.	25			19			6
Тема 2 Робота над вихованням сценічної витримки.	25			19			6
Модульний контроль	4						
Разом	108			76			24
Семестровий контроль – залік	12						
Усього за II семестр				120			
Усього за I курс				240			

5. Програма навчальної дисципліни «Оркестровий клас»

Змістовий модуль 1 (I курс, I семестр)

Роль виховання культури ансамблевого музикування в загальному професійному вихованні. Принципи ансамблевого музикування на смичкових інструментах.

Тема 1. Поєднання в ансамблевій грі рис сольного та оркестрового виконавства.

Поєднання в ансамблевій грі рис сольного та оркестрового виконавства дозволяє проявити тонкощі індивідуального музикування та координацію загальних зусиль для втілення спільної мети. Виховання почуття співпраці, контакту, взаємодопомоги, здатності повести за собою та піти назустріч.

Основна література: 1,3,4,5,6

Додаткова література: 3,4,5.

Тема 2. Виховання навичок злагодженого виконання музики.

Поступове налагоджування в процесі цілеспрямованої роботи координації, синхронності, зіграності голосів. Відпрацювання навичок настройки інструментів, груповий стрій.

Основна література: 1,3,4,5,6

Додаткова література: 3,4,5.

Змістовий модуль 2 (I курс, I семестр)

Формування уявлень про загальне звучання художнього твору.

Тема 1. Створення спільного плану інтерпретації твору.

Попереднє програвання твору, ознайомлення з формою, художнім змістом. Осмислення функції голосів, їх взаємодія. Розвиток внутрішнього уявлення.

Основна література: 1,3,4,5,6.

Додаткова література: 3,4,5.

Тема 2. Виховання навичок читання з листа.

Виховання навичок читання з листа – необхідна складова роботи в ансамблі. Вміння швидко, грамотно і осмислено орієнтуватися в незнайомому нотному тексті.

Основна література: 1,3,4,5,6.

Додаткова література: 3,4,5.

Змістовий модуль 3 (I курс, II семестр)

Робота над подоланням технічних труднощів в ансамблевому музикуванні.

Тема 1. Осмислення технічних труднощів твору та пошук способів їх вирішення.

Відпрацювання штрихової техніки під час колективної роботи над гамами, арпеджіо та вправами. Самостійне вивчення власної партії кожним ансамблістом.

Основна література: 1,4,5.

Додаткова література: 2,3,7,10.

Тема 2. Інтонія на смичкових інструментах – важливий засіб музичної виразності.

Активізація внутрішнього слуху. Систематична робота над чистотою інтонації в ансамблі, коригуючи власні слухові відчуття з відчуттями партнерів.

Основна література: 1,4,5.

Додаткова література: 2,3,7,10,11.

Змістовий модуль 4 (I курс, II семестр)

Виховання виконавських навичок ансамбліста.

Тема 1. Усвідомлення відмінності сольного і ансамблевого музикування. Розуміння ролі власної партії. Систематичне виховання в учасників ансамблю «почуття ліктя», уміння відчувати і передчувати творчі наміри партнера. Синхронність виконання, відчуття темпу, ритму, загального пульсу, горизонтальної та вертикальної поліритмії.

Основна література: 1,3,4,5,6.

Додаткова література: 3,4,5.

Тема 2. Робота над вихованням сценічної витримки.

Цілісне оформлення творів та підготовка до концертного виступу.

Основна література: 1,2,4,5.

Додаткова література: 1,3,4.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	к-сть за балів	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	19	19	19	19	19	19	19	19
Практична робота	10	19	190	19	190	19	190	19	190
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Контрольне модульне прослуховування	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	244	-	244	-	244	-	244
Максимальна кількість балів		488				488			
Розрахунок коефіцієнта						Усього за період роботи до заліку 976 балів (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта 9,76).			

6.2 Завдання для самостійної роботи студента

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Самостійний розбір партії.	6	Нотна література	На занятті	5
	Домашня робота над вивченням ансамблевої партії.	6			5
2.	Відпрацювання технічних труднощів у творах, що вивчаються.	12	Нотна література	На занятті	5 5
	Усього за I семестр	24			20
3.	Робота над інтонацією, ритмом. Відпрацювання динамічних відтінків.	6	Нотна література	На занятті	5
	Робота над грамотним підбором аплікатури та штрихів.	6	Нотна література	На занятті	5

4.	Відпрацювання основних методів виховання сценічної витримки. Самостійний пошук і прослухування аудіо- та відеозаписів творів, що вивчаються.	6	Осн. літ – ра:	На занятті	5
		6	Аудіо та відео.	На занятті	5
Усього за II семестр		24			20
Усього за навчальний рік		48			40

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослухування під час роботи в класі	Настройка інструмента.	8
	Читання з листа.	8
	Робота в групі.	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослухування під час роботи в класі	Розуміння форми твору.	8
	Читання з листа.	8
	Робота в групі.	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 3		
Прослухування під час роботи в класі	Знання власної партії.	8
	Контроль інтонації.	8
	Відпрацювання технічних труднощів.	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 4		
Прослухування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору.	8
	Відчуття ансамблю.	8
	Готовність до концертного виступу.	9
Максимальна кількість балів		25

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік в другому семестрі. На заліку враховується вся робота студента за рік

7. Навчально-методична картка дисципліни

I семестр					II семестр			
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
Назва модуля	Роль виховання культури ансамблевого музикування в загальному професійному вихованні		Формування уявлень про загальне звучання художнього твору.		Робота над подоланням технічних труднощів в ансамблевому музикуванні.		Виховання виконавських навичок ансамбліста.	
К-сть балів за модуль	244		244		244		244	
Заняття №	1 - 19	20 - 38	39 - 57	58 - 76	1 - 19	20 - 38	39 - 57	58 - 76
Лекційні								
Семінари								
Практичні								
Теми занять та кількість балів	Тема 1.1 Поєднання в ансамбл евій грі рис сольного та оркестрового виконавства.	Тема 1.2 Виховання навичок злагодженого виконання музики разом з партнерами.	Тема 2.1 Створення спільного плану інтерпретації твору.	Тема 2.2 Виховання навичок читання з листа – необхідна складова роботи в ансамблі.	Тема 3.1 Осмислення технічних труднощів в твору та пошук способів їх вирішення	Тема 3.2 Інтонація на смичкових інструментах – важливі засіб музичної виразності.	Тема 4.1 Усвідомлення відмінності сольного і ансамблевого музикування.	Тема 4.2 Робота над вихованням сценічної витримки. Цілісне оформлення творів.
	1*38 = 38 б. 10* 38 = 380 б.		1*38 = 38 б. 10* 38 = 380 б.		1*38 = 38 б. 10* 38 = 380 б.		1*38 = 38 б. 10* 38 = 380 б.	
Самостійна робота – к-сть балів	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування - 25 б.		Модульне контрольне прослуховування – 25 б.		Модульне контрольне прослуховування - 25 б.		Модульне контрольне прослуховування - 25 б.	
Усього	488				488			
Підсумковий контроль					Залік			
Коефіцієнт					Усього за період роботи до заліку – 976 балів (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 9,76).			

8. Рекомендовані джерела:

Методичне забезпечення курсу

Основна література

1. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке. Интерпретация произведений скрипичной классики / Л.Ауэр. – М.: Музыка, 1965. - 272 с.
[Електронний ресурс] - <http://leaserang.weebly.com/blog/leopoljd-auer-moya-shkola-igri-na-skrinke>
2. Василевич М.О. Формування досвіду сценічної витримки виконавців-інструменталістів у системі професійної мистецької освіти // Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. – Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: 2016. - 751 с.
3. Пляченко Т.М. – Професійна діяльність керівника музично-інструментального колективу / Т.М. Пляченко. – К., 2013. – 111 с.
4. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В.Стеценко. – К.: Музична Україна, 1974. – Ч.І - 170 с.
5. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В. Стеценко. - К.: Мистецтво, 1964. – Ч.ІІ - 154 с.
6. Янкелевич Ю. - Педагогическое наследие. - М.: Музыка. 1983. – 253с. – [Електронний ресурс] - <http://listid.ru/item/804447>

Додаткова література

1. Григорьев В. - Леонид Коган / В.Григорьев. М.: Музыка, 1984. – 30с.
2. Гуревич Л. – Скрипичные штрихи и аппликатура как средство интерпретации / Л. Гуревич. Л.: Музыка, 1988. – 165с.
3. Гутников Б. Об искусстве скрипичной игры / Б. Гутников. – Л.: Музыка, 1988. - 56 с.
4. Кан А. – Радости и печали: Размышления Пабло Казальса / А. Кан. – М.: Прогресс, 1977. – 229с.
5. Лесман И. Очерки по методике обучения игре на скрипке / И. Лесман. М.: Гос.муз.изд-во, 1964. - 272 с.
6. Мейлих Е. – Джордже Энеску / Е. Мейлих. - Л.: Музыка, 1980. – 80 с.
7. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача: Сб.статей. Учебное пособие для музыкальных училищ и консерваторий / под ред. М.С.Блока. – М.: Музиздат, 1960, - 203 с.
8. Раабен Л. – Жизнь замечательных скрипачей / Л.Раабен. – М., Л.: Музыка, 1967. – 212 с.
9. Раабен Л. – Скрипка / Л. Раабен. - М., Гос.муз.изд-во, 1963. - 96 с.
10. Стеценко В. – Закономірності інтонування на скрипці / В. Стеценко. К.: Музична Україна, 1972. – 60 с.

11. Вопросы скрипичного исполнительства и педагогики: Сб. статей. Сост. С.Сапожников.- М.: Музыка, 1968. – 148 с. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача:

Твори для ансамблю.

1. Бах Й.-С. – Концерт для двох скрипок з оркестром ре мінор.
2. Бетховен Л. – Гімн природі.
3. Вівальді А. – Концерт для двох скрипок ля мінор.
4. Віотті Дж. – Дуети для 2-х скрипок.
5. Гайдн Й. – Дуети для 2-х скрипок.
6. Гершвін Дж. – «О, будьте добрі» (пер. М. Василевич).
7. Гершвін Дж. – «Коханий мій» (аранж. Л. Працюк).
8. Гершвін Дж. – «Гострий ритм» (аранж. Л. Працюк).
9. Кос-Анатольський А. – Струнно-смичкові ансамблі (збірник).
10. Косенко В. – Гавот №7 (пер. В. Стеценка).
11. Лисенко В. – Баркарола.
12. Мострас К. – Збірник класичних дуєтів для 2-х скрипок.
13. П'єси для ансамблю скрипалів (аранж. В. Годзяцького).
14. Працюк Б. – Романс.
15. Працюк Л. – «Caroll of the Bells» (Фантазія на тему гурту «Pentatonix»).
16. Сиртакі – пер. Б. Мілки.
17. Таривердієв М. – Ноктюрн.
18. Шольц П. – Фантазія на тему «Верховино».
19. Фролов І. – Жарт-сувенір.

Додаткові ресурси

- . Робоча навчальна програма з дисципліни.
- . Нотна література.
- . Література з питань інструментального виконавства.
- . Література з питань методики інструментального виконавства
- . Аудіо- та відеозаписи занять, концертних виступів видатних педагогів і виконавців.